

Pirmo reizi – Alūksnē!

Šogad 27. jūnijā ikgadējais – 19. pašdarbības festivāls pirmo reizi notika Alūksnē, skaistā vietā Pilssalā. Piedalījās 12 pašdarbības kolektīvi, kopumā apmēram 140 pašdarbnieku. Protams, neizpalika tradicionālais gājiens no pašvaldības ēkas pa Tirgotāju, Lielā Ezera, Pils ielu uz Pilssalas estrādi. Gājienā piedalījās un visu koncertu līdz beigām pacietīgi noskatījās Alūksnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks Aivars Fomins un domes Kultūras un sporta nodaļas vadītāja Sanita Eglīte.

Sīkāk par festivālu un par katru priekšnesumu uzzināsiem augusta „Kopsoli”.

Šajā numurā

Pirms vasaras atvaļinājumiem un atpūtas pēc saspringta darba perioda vēl steidzamies ziņot svarīgākos jaunumus.

Vispirms oficiālas vēstis no LNS vadības: daudz sēžu, sanāksmju, lēmumu – 2.

Pasaules notikumu atbalsis – ziņas no EUD, WFD, Wasly, Eiroparlamenta, intervija ar ārzemju viesi par iespaidiem LNS – 3., 4., 5.

Surdotulkojuma pakalpojums jau vairākus gadus tiem mūsu jauniešiem, kuri apgūst profesionālās izglītības programmas – 6., 7.

Tad atgriešanās Latvijā: mūsu pašu LNS, Dienas centrā, skolās, Rītausmā – 8., 9., 10., 11.

Realizēti vairāki LNS projekti – uzzināsiem par rezultātiem, kas priecējuši nedzirdīgo sabiedrību – 12.

Arī sportisti bijuši tālās gaitās, tur kaut ko guvuši, izlēmuši un sasnieguši – 13.

Bet noslēgumā par mūžīgo: nekas nepastājas – ielūkojieties jubilāru sarakstā, biedrību pasākumu plānos, līdzjutības – 14.

Tiksimies augustā! Lai jauka vasara!

Deviņi rainieši aizlaižas dzīvē...

13. jūnijā Latviešu biedrības nama Līgo zālē notika Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolas svinīgais izlaidums. Tajā – starp dzirdīgajiem jauniešiem arī 9 mūsu absolventi. Viesu burzma, meiju un ziedu smaržu jūra pārplūdina svētku zāli. Mūsējos apsveikt atnākuši LNS prezidents Edgars Vorslovs un LNSF prezidents Varis Strazdiņš.

Nedzirdīgo neklātienas klasi beidz Jānis Dainis Valdmanis, Raitis Zvidris, Vadims Potašenko, Vija Pāne, Ingrida Ozola, Dāvis Beitiks, Sandis un Kristaps Ķikuri, bet dzirdīgo apvienoto klasi – Sergejs Soklakovs. Jāpiebilst, Sergejs saņēma Atzinības rakstu no Rīgas domes mēra N.Ušakova par centību mācībās.

Tālāk lasiet 10. lpp.

**Nākamais numurs
21. augustā**

LNS vadības kalendārs

LNS prezidents EDGARS VORSLOVS:

13. – 17. maijā

Vadija Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) un LNS kopīgi organizētā augsta līmeņa pasākumu kompleksa norisi, kas ietvēra plašu programmu – tikšanās ar nedzirdīgo kopieni „Rītausmā”, semināru nedzirdīgo nodarbinātības jautājumos, EUD kārtējo Ģenerālo asambleju, kā arī vairākas neformālas tikšanās, lai Eiropas valstu pārstāvji iepazītos uz vietas ar LNS darbību un biedriem (*par to plašāk var lasīt Kopsolī jūnija numurā un LNS mājaslapā*).

19. maijā

Vadija iepirkumu komisijas sēdi, kur tika izskatīti iesniegtie piedāvājumi

iepirkumiem par surdotehnisko palīgīdzekļu piegādi 2015. gadā un digitālās vizuālās saziņas ierīču piegādi 2015. – 2016. gadā. Diemžēl šajos iepirkumos neizdevās iegādāties visus plānotos tehniskos palīgīdzekļus.

21. maijā

Tikās ar juristu, lai pārrunātu juridiskos jautājumus, kas skar LNS īpašumus un kapitālsabiedrību darbu.

23. maijā

Piedalījās LNS darbinieces A. Kivlenieces bērēs Alūksnē.

27. maijā

Vadija LNS valdes sēdes norisi. Valde nolēma:

1) sakarā ar to, ka iepirkuma procedūras laikā cēlušās cenas par 20 % materiāliem, kurus izmanto individuālo auss ieliktnu izgatavošanā, apstiprināja jaunas SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” tehnisko palīgīdzekļu pakalpojumu cenas un kalkulācijas dzirdes aparātu izsniegšanai, sākot ar 2015. gada 1. jūniju;

2) veikt izmaiņas LNS kapitālsabiedrības SIA „LNS Surdotehniskās palīdzības centrs” valdes sastāvā – no valdes locekles pienākumu pildīšanas atsaukot L. Miķelsoni un ieceļot valdē A. Streļču;

3) nolikuma „LNS apbalvojumu nolikums” apstiprināšanu pārcelt uz kādu no nākamajām valdes sēdēm, jo vēl nepieciešams tajā veikt precizējumus;

4) esošo finanšu līdzekļu ietvaros veikt nepieciešamos remontdarbus LNS īpašumos Daugavpilī, Mihoelsa ielā 54, Liepājā, Graudu ielā 35, Valmierā, Brīvības ielā 44, Rīgā, Elvīras ielā 19 un Kandavas ielā 27; atteikt piedāvājumam iegādāties zemesgabalu 3 000 m² blakus LSN īpašumam Elvīras ielā 19; telpu Rīgā, Jāņa sētā 5 pārdošanas cenu izskatīt atkarībā no tirgus situācijas.

29. maijā

Piedalījās Saeimas un NVO forumā „Līdzdalība, vienlīdzība un solidaritāte – mūsdienu vērtības ceļā uz drošību un brīvību”. Forumā darbs notika trīs para-

ziņas ierīču (planšetdatoru) iepirkums 2015. – 2016. gadam” nolikums. Šoreiz iepirkums izsludināts Eiropas mērogā, jo pirmajā iepirkumā piedāvātā cena pārsniedza robežu, par kādu preces var iepirkt, izsludinot iepirkumu Latvijas mērogā.

9. jūnijā

Vadija ikmēneša valsts deleģēto uzdevumu izpildes sapulci, kurā piedalījās LNS vadība, LNS Rehabilitācijas centra un LNS Surdotehniskās palīdzības centra vadība. Sapulces laikā tika analizēts 2015. gada maija mēneša darbs, kā arī apspriests darbs turpmākajiem 2015. gada mēnešiem, lai nodrošinātu valsts deleģēto uzdevumu veikšanu.

11. jūnijā

Piedalījās Rīgas internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem izlaidumā, kur sveica 17 absolventus – 12 pamata izglītības

ieguvējus un 5 profesionālās izglītības ieguvējus (*attēlā*).

12. jūnijā

Piedalījās Labklājības ministrijas (LM) organizētajā tikšanās ar NVO pārstāvjiem. Tikšanās laikā LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta pārstāvji iepazīstināja ar līdzšinējo sadarbību ar NVO un paveiktajiem darbiem, kā arī turpmāk plānotajiem darbiem.

Klātesošie tika iepazīstināti ar ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas plānu 2015. – 2017. gadam. Galvenie rīcības virzieni: izglītība, darbs un nodarbinātība, sociālā aizsardzība, sabiedrības izpratnes veicināšana.

Plānots, ka 2017. gadā LTV surdotehniskie vai tīrēti būs 30% no kopējā raidījumu apjoma. Sakarā ar pāreju no medicīniskā modeļa uz **cilvēktiesību modeli** laikā līdz 2017. gadam plānotas arī vērienīgas izmaiņas likumdošanas un normatīvajos aktos, kā arī pabalstu un pensiju sistēmā. Ar šo un citiem LM plānošanas dokumentiem varat iepazī-

lētās darba sesijās, kur viena no būtiskākajām bija **par sociālo uzņēmējdarbību** sociālās nevienlīdzības mazināšanai.

Pašlaik notiek darbs pie normatīvo aktu izstrādes sociālās uzņēmējdarbības regulējumam, un Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas pārstāvji kopā ar Labklājības ministrijas pārstāvjiem uzklaušija klātesošo viedokļus par šo jomu. LNS prezidents savā runā uzsvēra, ka jau šobrīd LNS veic sociālo uzņēmējdarbību un daudzas izteiktās idejas un priekšlikumi ir jau aprobežti padomju gados, kad pastāvēja mācību un ražošanas uzņēmumi. Līdz 2020. gadam sociālās uzņēmējdarbības ieviešanai un atbalstam plānots piesaistīt Eiropas struktūrfondu finansējumu aptuveni 20 miljonu EUR apmērā.

Ar Saeimas un NVO foruma materiāliem sīkāk varat iepazīties Saeimas mājaslapā <http://www.saeima.lv/lv/sabiedribas-līdzdalība/saeimas-un-nvo-forums>.

4. un 8. jūnijā

Vadija iepirkumu komisijas sēdes, kuru laikā tika izskatīts un apstiprināts atklātā konkursa „Digitālās vizuālās sa-

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

ties LM mājaslapas sadaļā „Sabiedrības līdzdalība”.

13. jūnijā

Piedalījās Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolas izlaidumā, kur sveica 9 šīs skolas nedzirdīgos absolventus.

17. jūnijā

Piedalījās Invalīdu lietu nacionālās padomes sēdē, kuras laikā klātesošie tika iepazīstināti ar VUGD prezentāciju par *personu ar invaliditāti vajadzībām krīzes situācijās* un plānotajiem darbiem – apziņošanas sistēmas pilnveidošana (plānots pārņemt Lietuvas sistēmu, bet tās ieviešanai nepieciešami 4 – 5 miljoni EUR), mājaslapas pieejamības uzlabošana, glābēju izglītošana.

Klātesošie noklausījās arī VDEĀVK prezentāciju par *profesionālo darbaspēju vērtēšanas pieejas iekļaušanas invaliditātes noteikšanas sistēmā iespēju izvērtējums un profesionālo darbaspēju vērtēšanas metodika*. Turpmāk invaliditāti noteiks, izvērtējot vispārējo un profesionālo darbaspēju zaudējumu procentos (3. grupa – darbaspēju zaudējums 25% – 59%), plānots veikt grozījumus likumdošanas un normatīvajos aktos un turpmāk personām, kuru darbaspējas ir daļēji zaudētas (40 – 70%) tiks nodrošināta kompensācija sakarā ar zaudētiem ienākumiem un aktīvās nodarbinātības pasākumi, bet ja darbaspējas ir pilnībā zaudētas (80 – 100%), tiks nodrošināta kompensācija sakarā ar zaudētiem ienākumiem.

Sēdes nobeigumā klātesošie tika iepazīstināti ar **LM sagatavoto prezentāciju** par *veicamajiem pasākumiem minimālā ienākuma līmeņa ieviešanai*. Šobrīd ir dažādi minimālā ienākuma līmeņi, un plānots līdz 2017. gadam ieviest vienotu minimālā ienākuma līmeni (MIL) valstī un to attiecināt uz visām iedzīvotāju ienākumus ietekmējošām sistēmām (nodokļu, pabalstu, pensiju). Šobrīd MIL veido 139 EUR mēnesī pirmajai personai māsaiņniecībā, pārējiem māsaiņniecību locekļiem – 0.7 jeb 70% no pirmā pieaugušā patēriņa – 97 EUR. MIL katru gadu mainīsies atbilstoši māsaiņniecību rīcībā esošo ienākumu izmaiņām, tas nozīmē, ka, jo lielāki būs māsaiņniecību vidējie ienākumi valstī, jo lielāks būs MIL – neapliekamais minimums strādājošajiem, minimālā pensija, pabalsts.

27. jūnijā

Piedalījās LNS amatiermākslas festivālā „Dzied vasara Latvijas vainagā” Alūksnē.

29. jūnijā

Vadīja LNS valdes sēdes norisi. Sēdes laikā tika izskatīti potencionālo pircēju piedāvājumi iegādāties LNS īpašumu Smiltēnē, Gaujas ielā 26 un darba līgumu starp LNS kapitālsabiedrībām (SIA) un to valdes locekļiem jaunās redakcijas, kā arī citi ar SIA darbību saistīti jautājumi. ▲

Ko spēj sasniegt mērķtiecīgs, izglītots nedzirdīgais cilvēks...

Johans Vesemanns (Nīderlande) piedalījās EUD pasākumā Rīgā. Pirms prombraukšanas viņš iegriezās arī Kopsoli redakcijā un piekrita sniegt interviju, atbildot uz dažiem viņam nosūtītiem jautājumiem.
Attēlā: Nedzirdīgo dienā ar sievu Indonēzijā

Bet vispirms – ieskats viņa darba biogrāfijā, kas ir uzskatāma liecība tam, ko, par spīti savai nedzirdībai, spēj sasniegt mērķtiecīgi, izglītoti un neatlaidīgi cilvēki.

Pēc mācībām skolā bērniem ar dzirdes traucējumiem Johans apguvis inženiera/tehniķa specialitāti un sācis tajā strādāt, bet pēc tam pārkvalificējies – strādājis sociālā un izglītības darba jomā ar nedzirdīgiem cilvēkiem Nīderlandē.

Septiņus gadus (1992 – 1999) bijis EUD izpilddirektors, kā arī Eiropas Invaliditātes foruma priekšsēdētājs Briselē. Pēc tam Nīderlandes Zīmju valoda centra direktors, bet 2001. – 2009. gadā – padomnieks Nedzirdīgo un vārdzirdīgo skolu valdē. Četrus gadus darbojies kā Pasaules nedzirdīgo federācijas valdes loceklis. Aktīvi iesaistījies nedzirdīgo izglītības attīstības projektos Tanzānijā un Ruandā, tur veidojot un ieviešot dažāda līmeņa apmācību programmas sadarbībā ar šo valstu nedzirdīgo biedrībām.

Utrehtas Universitātē ieguvis maģistra grādu (2006), veicot pētījumu kultūras organizācijas un vadības jomā.

Dažādos amatos daudz paveicis kā brīvprātīgais konsultants, dažādos periodos būdams Holandiešu zīmju valodas atzišanas komitejas loceklis; Nīderlandes Nedzirdīgo padomes un Invalīdu koalīcijas priekšsēdētājs; Nacionālās Rehabilitācijas padomes loceklis u. c.

Pēc aiziešanas pensijā joprojām aktīvi darbojas kā konsultants starptautiskā fonda pārvaldībā un stra-

tēģiju izstrādē darbam ar nedzirdīgiem un vārdzirdīgiem cilvēkiem.

Johana Vesemanna atbildes uz „Kopsoli” jautājumiem!

Lūdzu, iepazīstiniet mūsu lasītājus ar sevi – kur dzīvojat, ko darāt, kādā statusā pašlaik darbojaties EUD?

Esmu jau pensionārs (70), taču kā brīvprātīgais

palīdzu dažādu darbu veikšanā, kur varu būt noderīgs ar savu ilggadīgo pieredzi. Kad biju EUD izpilddirektors (1992 – 1999), šajā organizācijā bija iekļāvušās 16 valstu nedzirdīgo kopienas, bet tagad tā ir jau paplašinājusies, ietverot 30 nacionālās organizācijas un 5 to filiāles. Esmu lepns, ka EUD pastāv un ir attīstībā jau 30 gadus!

Jūs iepazīnātīs ar mūsu organizāciju – Latvijas Nedzirdīgo savienību. Kāds priekšstats jums veidojas par to un tās biedriem?

EUD nesen lūdza mani vadīt Ģenerālo asambleju Rīgā. Tādā veidā man tika dota iespēja tikt ar daudziem nedzirdīgiem cilvēkiem no Latvijas. Tas bija ārkārtīgi interesanti. Man bija gods iepazīties tuvāk ar LNS prezidentu Edgaru Vorslovu un apmeklēt Latvijas Nedzirdīgo savienības mītni, kur saņēmu daudz vērtīgas informācijas par nedzirdīgo kustību Latvijā. Biju arī citos lieliskos tikšanās pasākumos. Paldies!

Apmeklēju ne tikai vadības mītni, bet arī dažādas LNS piederīgas organizācijas, piemēram, rehabilitācijas surdotehnisko resursu un kultūras centrus, un man radās iespaids, ka LNS veic patiesi lielu darbu, nopietni strādājot, lai uzlabotu dzīves kvalitāti nedzirdīgo kopienai Latvijā.

Mūsu savienība ir EUD dalībvalsts jau 10 gadus. Kā jūs raksturotu to salīdzinājumā ar citām nacionālām organizācijām

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

EUR sastāvā, piemēram, ar Nīderlandi?

Salīdzinājumā ar Nīderlandi (un vispār Rietumeiropu) no vēsturiskā viedokļa nedzirdīgo problēmu risinājums Baltijas valstīs padomju iekārtas ietvaros ilgstoši bija atšķirīgs. Jūtams, ka solidāri kopiena Latvijā ir spēcīgāka nekā Nīderlandē – iespējams tieši tāpēc, ka mums nevajadzēja izciest represijas un pastāvēt pret ārvalstu varu.

Par to pārliecinājos, arī apmeklējot Nacionālo vēstures muzeju Rīgā, kas deva man iespēju labāk izprast latviešu nācības situāciju pagātnē.

Jūsu domas par Eiroparlamenta 20. maija Rezolūciju sakarā ar ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanu, piemēram, jūsu zemē.

Nīderlandē ir 17 miljoni iedzīvotāju – to skaitā ap 15 tūkst. zīmju valodas lietotāju un vairāk nekā 100 tūkst. ar dzirdes traucējumiem. Daudzus gadus nedzirdīgie bērni tika apmācīti atsevišķās mācību iestādēs – 5 nedzirdīgo institūtos, bet tagad arvien vairāk viņi iekļaujas vispārējā masu skolu sistēmā ar zīmju tulka pakalpojuma nodrošinājumu.

Nīderlandes valdības politika īpaši vērsta uz invalīdu integrāciju sabiedrībā. Piemēram, 95% televīzijas raidījumu ir nodrošināti ar subtitriem. Regulāri notiek jaunu surdotulku apmācība augstskolā – studijas ilgst 4 gadus. Jāatzīst, ka patiešām vērojams liels progress nedzirdīgo sociālās līdzdalības veicināšanā.

Līdz 1980. gadam zīmju valoda Nīderlandē nebija oficiāli atzīta. Pamazām mums, nedzirdīgajiem, izdevās tai ierādīt pienācīgu vietu sabiedrībā līdzās citām valodām. Vairākums sabiedrības tagad zina un atzīst, ka zīmju valoda ir ļoti svarīgs un pilntiesīgs komunikācijas līdzeklis nedzirdīgajiem līdzpilsoņiem. Zīmju valodu, kur vien tas nepieciešams, kā pašsaprotamu pieņem ikviens.

Jūsu iespaidi par aizvadītajām dienām Latvijā...

Pasākumi, gan oficiālie, gan pārējie bija lieliski organizēti. Nākamgad maijā EUR Ģenerālā asambleja notiks Nīderlandē. Mēs vēlētos tajā redzēt arī pārstāvjus no Latvijas. Tad vēl plašāk pastāstīsim par nedzirdīgo kustību Nīderlandē. Paldies vēlreiz par silto uzņemšanu Latvijā, kur nedaudz spēju iepazīt arī Rīgu kā aizraujoši skaistu pilsētu ar savu neatkarīgo vēsturisko arhitektūru. ▲

Foto: no personiskā arhīva

Vēl viens svarīgs notikums: WFD kongress

Pasaules nedzirdīgo federācijas (WFD) sastāvā šobrīd ir 133 dalībvalstis, un tās kongress tiek organizēts ik pēc četriem gadiem kā ļoti svarīgs notikums pasaules nedzirdīgo kopienai. Šogad no 28. jūlija līdz 1. augustam notiek WFD 17. kongress, kura centrālā vienojošā tēma šoreiz ir – „Cilvēku dažādības stiprināšana”.

Šī tēma, pirmkārt, nozīmē atzīt nedzirdīgos cilvēkus kā daļu no visas cilvēku daudzveidības un, otrkārt, visā pasaulē stiprināt šo daudzveidību ikvienā nedzirdīgo kopienu grupā (bērnu, jauniešu, senioru, sieviešu, nedzirdīgo ar invaliditāti, nedzirdīgo/neredzīgo utt.) un turpināt strādāt kopā tādās svarīgās jomās kā nedzirdīgo zīmju valoda, izglītība, nodarbinātība, vides pieejamība, tehnoloģijas, veselība, bioētika u.c.

Kongress ir paredzēts ne tikai cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, jo Pasaules nedzirdīgo federācija atzinīgi vērtē visas sabiedrības līdzdalību – jo īpaši nedzirdīgo bērnu vecākus un viņu ģimenes, kā arī ikvienu citu cilvēku, kas strādā vai sadarbojas ar nedzirdīgajiem – tulkus, speciālistus/profesionāļus, valsts amatpersonas dažādās jomās, kuriem ir padziļināta interese nedzirdīgo kopienu

tiesību aizsardzībā.

Kongress risināsies Turcijā, Stambulā – pilsētā ar 8000 gadu vēsturi, senām daudzveidīgas kultūras tradīcijām un unikālu atrašanās vietu starp diviem kontinentiem.

Kopš 1992. gada Latvijas Nedzirdīgo savienība ir WFD pilntiesīgs biedrs, un LNS pārstāvji piedalījušies visos līdzšinējos sešos kongresos. Šogad pasaules kongresā LNS oficiāli pārstāvēs tās prezidents Edgars Vorslovs.

KS rīcībā ir ziņas, ka uz Stambulu dosies vēl vismaz četri LNS biedri/interesenti. Kongresu brīvi var apmeklēt ikviens, samaksājot attiecīgu dalības maksu.

Noteikumi un plašākas ziņas: www.wfdeaf.org. ▲

Foto: Juris Grundulis

Eiroparlaments stingri atbalsta ANO Konvenciju

20. maijā Eiropas Parlamentā (EP) plenārsēdē ar pārliecinošu balsu vairākumu pieņemta rezolūcija par stingru atbalstu ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanai, īpaši uzraugot Eiropas tiesību akta par pieejamību un Vispārējās pretdiskriminācijas direktīvas pieņemšanu, kas ir būtiska daļa no ANO Konvencijas īstenošanas plāna. EP jānodrošina, lai visas ES darbības veicinātu personu ar invaliditāti iekļaušanu un līdzdalību, izmantojot to pārstāvošās organizācijas.

Kas tagad sagaidāms no Parlamenta?

1 – Konvencijas īstenošanai Parlaments pilnībā izveido sadarbības tīklu ar vērienīgām pilnvarām (Cross), lai nodrošinātu konsekventu tās ievērošanu visās galvenajās parlamentārajās komite-

jās. Tiklā iesaista cilvēkus ar invaliditāti, izmantojot to pārstāvošās organizācijas.

2 – Eiropas Parlaments stingri ievēro ANO Konvenciju par iekļaujošas darba vides veidošanu valsts pārvaldē, padarot tās sanāksmes, procedūras, komunikācijas veidus utt. pilnībā pieejamus personām ar invaliditāti.

3 – Eiropas Parlaments kā prioritāti savā darba kārtībā saglabā tiesību ievērošanu personām ar invaliditāti. ANO Konvencijas komitejai ieteikumi invaliditātes politikas veidošanai ES un tās dalībvalstīs turpmākajos mēnešos un gados jāiesniedz septembrī.

Eiropas Invalīdu forums (EDF) aicina Eiropas Parlamentu turpmāk organizēt vēl vienu apspriešanos plenārsēdē par šo tēmu.

Skatīt vairāk par EDF mājaslapā: <http://www.edf-feph.org/> ▲

Par saziņas iespējām nedzirdīgiem cilvēkiem masveida ārkārtas gadījumos

WORLD FEDERATION OF THE DEAF

WORLD ASSOCIATION OF
SIGN LANGUAGE INTERPRETERS

Japānā, Sendajā, šī gada 14. – 18. martā notika Apvienoto Nāciju Organizācijas 3. Pasaules konference dabas katastrofu un to risku samazināšanas jautājumos. Tai iesniegts arī Pasaules nedzirdīgo federācijas un Pasaules nedzirdīgo zīmju valodas tulku asociācijas Paziņojums par komunikācijas iespējām dabas katastrofu un masveida ārkārtas gadījumos nedzirdīgiem cilvēkiem, kuri izmanto zīmju valodu. Publicējam ieskatu šajā paziņojumā!

Pasaules Nedzirdīgo federācija (WFD) un Pasaules surdotulku asociācija (WASLI) sniegušas kopīgu Paziņojumu ar aicinājumu ievērot un veicināt nedzirdīgo cilvēku tiesības piedalīties valsts pārvaldē, sabiedriskajās aktivitātēs un citās dzīves jomās kā vienlīdzīgiem pilsoņiem.

Šo tiesību realizāciju nedzirdīgajiem lielā mērā var ietekmēt pieejas trūkums pilnīgai komunikācijai un informācijai par dabas katastrofām un / vai masveida ārkārtas notikumiem, kas būtiski skar lielu skaitu indivīdu. Tie ir šādi: **ugunsgrēki, zemestrīces, plūdi, zemes nogrūvumi un lavīnas, teroristu uzbrukumi, ķīmisko vielu noplūdes, vētras, karstuma viļņi un citi līdzīgi notikumi ar iespējami smagām sekām.**

Šie notikumi var sākties ar vai bez brīdinājuma. Dabas katastrofu un citu masveida ārkārtas notikumu laikā atsevišķi nedzirdīgie indivīdi un to kopienas var paļauties tikai uz ātru, nekavējošu komunikāciju:

* **saziņā ar neatliekamās palīdzības dienestiem**, piemēram, policiju, ugunsdzēsības un neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestiem;

* **saņemot informāciju par ārkārtas situāciju** – tās atrašanās vietu, attīstību, smagumu; par to, kas tieši jā dara, piemēram, attiecībā uz evakuāciju utml.

* **sniedzot informāciju** attiecīgi par savu un savas ģimenes atrašanās vietu un drošību.

Dabas katastrofu un masveida ārkārtas situācijās nedzirdīgo kopienu locekļiem jānodrošina piekļuve visai iespējamai informācijai, piemēram, paziņojumiem par evakuāciju no ugunsgrēka/avārijas vietas utml.

Nedzirdīgiem cilvēkiem, kuri izmanto rakstisku saziņāšanu, nepieciešama

pieeja šiem paziņojumiem.

Iespējas arvien paplašinās

Dažādas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT) un internets tagad ļauj nedzirdīgajiem, vārdzirdīgajiem un nedzirdīgiem/neredzīgiem, kā arī personām ar invaliditāti izmantot komunikācijā, piemēram, video, teksta pakalpojumus tīmeklī, citas gudrās tehnoloģijas – īpaši ar daudzveidīgām mijiedarbības iespējām, kas pazīstami praksē kā universālā dizaina (*Design for All*) produktu un pakalpojumu attīstīšana.

Tāda pieeja balstās uz atziņu – „*no lejas uz augšu*”, tas ir, vieglāk un ekonomiski izdevīgāk ir ieviest tādu nodrošinājumu sistēmu, kas uzreiz tiek iestrādāta un pieejama visiem un kuru tādā ikviens spēj izmantot. Nav lietderīgi prātot un darīt otrādi – „*no augšas uz leju*”, piemēram, par pieejamības nodrošināšanu kādai noteiktai mērķgrupai tikai tad, kad projektēšana un būvniecība jau pabeigta.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (CRPD) vairums valstu ir ratificējušas. Pasaules sabiedrība būtiski spēj ietekmēt savu valstu politiku un ekonomiku, iekļaujot visu iespējamo spektru pakalpojumus savām atsevišķām kopienām un pildot noteiktas saistības attiecībā uz valsts pienākumu nodrošināt arī personu ar invaliditāti iekļaušanu jebkurā sabiedrības dzīves sfērā, un tas attiecas arī uz komunikāciju ar tām dabas katastrofu apstākļos.

Pilnīgas pieejamības un patiesas vienlīdzības mērķi kļūst arvien saņiedzamāki: nedzirdīgie cilvēki arvien vairāk izmanto ātrās jaunākās informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, un to lietošana radoši uzlabo viņu dzīves

kvalitāti. Piekļuve informācijai un vieglāka komunikācija tiek nodrošināta, izmantojot:

* **vizuālo komunikāciju** (piemēram, YouTube video ar parakstiem);

* **pakalpojumus on-line** zīmju valodā;

* **profesionālo tulku pakalpojumus** sabiedriskos medijos;

* **retranslācijas pakalpojumus;**

* citas jaunās pieejamās tehnoloģijas.

Abas organizācijas – WFD un WASLI kopīgi izstrādājušas detalizētu darba dokumentu par pamatnostādņēm komunikācijas nodrošināšanai nedzirdīgiem cilvēkiem dabas katastrofu un citos masveida ārkārtas notikumu gadījumos. Tas ietver pašreizējos pētniecības un tiesību aktus, pakalpojumu sniegšanu un pieejamību, detalizēti izceļot būtisko komunikācijas risinājumos ārkārtas situācijās. Pamatnostādnes skatīt šeit: www.wfd deaf.org/databank/guidelines

UZZIŅAI!

PASAULES NEDZIRDĪGO FEDERĀCIJA (PNF / WFD)

WFD ir starptautiska nevalstiska organizācija, kas pārstāv aptuveni 70 miljonu nedzirdīgo cilvēktiesības visā pasaulē (sastāvā 133 valstis), veicinot viņu dzīves kvalitāti ar vienlīdzīgu piekļuvi visām dzīves jomām; ar pašnoteikšanos, zīmju valodas, izglītības attīstību; ar nodarbinātību un līdzdalību visās sabiedrības dzīves norisēs. WFD ir konsultatīvs statuss Apvienoto Nāciju Organizācijā, un tā ir Starptautiskās invalīdu alianses (IDA) biedrs. (<http://wfd deaf.org/>)

PASAULES ZĪMJU VALODAS TULKU ASOCIĀCIJA (WASLI)

Šīs organizācijas mērķis ir veicināt un atbalstīt zīmju tulku darbu visā pasaulē. Piemēram, dažās valstīs vēl nav tulku apvienību, nenotiek to apmācība, tāpēc WASLI mudina tās izveidot uz vietas savas tulku asociācijas. WASLI rūpējas arī par to, lai valstīs veicinātu stabilas darba attiecības starp tulku asociācijām un nedzirdīgo organizācijām. WASLI un WFD svarīgākos jautājumus risina kopā. (<http://wasli.org/>)

Viss paziņojums ir pieejams <https://vimeo.com/122074853> ▲

Pārskatu par ziņojumu sagatavoja:
Ilze Kopmane

Izmantojiet iespēju apgūt sev vēlamu un darba tirgū pieprasītu profesiju

Aiz muguras izlaiduma laiks, un jaunieši tagad ir izvēles priekšā, kādu soli spert tālāk savā izglītībā. Latvijas Nedzirdīgo savienība aicina vārdzirdīgos un nedzirdīgos jauniešus apgūt kādu amatu, lai varētu sekmīgi konkurēt darba tirgū. Profesionālās izglītības iestādes visā Latvijā piedāvā apgūt daudz un dažādas profesijas, un šīs plašās iespējas droši var izmantot arī jaunieši ar dzirdes traucējumiem, jo valsts apmaksā surdotulka pakalpojumu profesionālās izglītības programmas apguvē.

No janvāra līdz jūnijam **surdotulka pakalpojumu izmantoja 52 audzēkņi un studenti, kuri profesiju apgūst 16 Latvijas izglītības iestādēs** (pagājušajā gadā 14): Alsviķu arodskolā, Rīgas Amatniecības vidusskolā, Barkavas profesionālajā vidusskolā, Sociālās integrācijas valsts aģentūras (SIVA) Koledžā, SIVA Jūrmalas profesionālajā vidusskolā, Malnavas koledžā, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma profesionālā vidusskolā, Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolā, Priekuļu tehnikumā, Zaļenieku profesionālajā vidusskolā, Cīravas profesionālajā vidusskolā, kā arī 5 augstākajās mācību iestādēs. **Pakalpojumu nodrošina LNS kapitālsabiedrība SIA „LNS Rehabilitācijas centrs”.**

Surdotulka pakalpojuma piešķiršanas un saņemšanas kārtību nosaka *Ministru kabineta 15.12.2009 noteikumi Nr.1472 „Kārtība, kādā Latvijas Neredzīgo biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošina tehniskos palīgīdzekļus – tiftelnieku un surdotelnieku”.*

Lai saņemtu surdotulka pakalpojumu, jums vai jūsu likumiskajam pārstāvim (mātei vai tēvam), ja jums nav vēl 18 gadu, **Latvijas Nedzirdīgo savienībā** jāiesniedz personīgi vai jānosūta pa pastu vai elektroniski atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu **iesniegums** ar lūgumu sniegt surdotulka pakalpojumu. Iesniegumā jānorāda:

a) personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietas adresi, tālruna numuru vai e-pasta adresi;

b) vēlamo izglītības iestādi un izglītības programmu;

c) vēlamo pakalpojuma saņemšanas termiņu;

d) informāciju par vēlamo saziņas veidu ar savienību (ierodoties personīgi savienībā, nosūtot informāciju pa pastu vai elektroniski, ja esat piekritis saziņai ar elektroniskā pasta starpniecību);

e) likumiskā pārstāvja vārdu, uzvārdu, personas kodu un deklarētās dzīvesvietas adresi, ja surdotulka pakalpojumu pieprasa personas likumiskais pārstāvis (*iesniegumu paraugu skat. www.lns.lv sadaļā „Pakalpojumi”*).

Iesniegumam papildus pievieno:

1) **ārstējošā ārsta izziņu**, kas apliecina, ka jums ir dzirdes traucējumi un nepieciešams surdotulka pakalpojums;

2) **invaliditātes apliecības kopiju** vai citu dokumentu, kas apliecina, ka

jums ir noteikta invaliditāte, vai piekrišanu, ka savienība pieprasa un saņem no Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas informāciju par to, vai jums ir noteikta invaliditāte;

3) likumiskā pārstāvja statusu apliecinoša dokumenta kopija, ja pakalpojumu pieprasa jūsu likumiskais pārstāvis.

Lai paātrinātu lēmuma pieņemšanas procedūru, vēlams pievienot arī **izglītības iestādes apliecinājumu**, ja jūs esat uzsācis profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības vai augstākās izglītības programmas apguvi.

Tulka pakalpojumu profesionālās izglītības programmas apguvē var izmantot individuāli vai grupā **līdz 480 akadēmiskajām** (360 astronomiskajām) **stundām viena mācību gada laikā profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības un augstākās izglītības iestādēs**, nepārsniedzot valsts budžetā pakalpojuma sniegšanai paredzēto līdzekļu apmēru. Šogad valsts šim nolūkam atvēlējusi gandrīz 65 tūkstošus eiro.

Lai nodrošinātu pakalpojuma pieejamību vairākos valsts reģionos atbilstoši samērīguma principam, LNS ir tiesības izvēlēties profesionālās pamatizglītības un profesionālās vidējās izglītības iestādes, kurās iespējams saņemt tulka pakalpojumu kārtējā mācību gadā.

Aicinām visus, kuri vēlas saņemt minēto surdotulka pakalpojumu, nekavēties ar dokumentu iesniegšanu.

Papildus informācijai varat kontaktēties ar LNS sociālo darbinieku Ivaru Kalniņu SMS: 26869512; e-pasts – ivars.kalnins@lns.lv

Ja vēl nezināt, kādu profesiju vēlaties apgūt, aicinām izmantot interneta resursus. Ieskatieties Latvijas darba devēju ieteiktāko izglītības iestāžu TOP: www.prakse.lv, Nacionālās izglītības iespēju datu bāzē: www.niid.lv/esf_profesijas, kā arī apmeklējiet www.profesijupasaule.lv.

Lai izdodas izvēlēties un apgūt darba tirgum piemērotu profesiju! ▲

Inese Immure, Valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāja

Pārkārtojumi Alsviķu skolā

Alsviķu arodskolas statusā paredzētas izmaiņas sakarā ar LR Ministru kabineta 2015. gada 27. maija rīkojumu Nr.278 „Par Alsviķu arodskolas likvidāciju”.

Tā būtība ir šāda. Pašreizējā arodskola Alsviķos paliek kā mācību vieta, bet skolas nosaukums no 1.septembra būs *Smiltenes tehnikums*. Alsviķos turpināsies audzēkņu uzņemšana un apmācība dažādās izglītības programmās.

Ar 7 klašu izglītību no 15 gadu vecuma ar un bez invaliditātes grupas: teksta redaktora operators, apavu labotājs, būvstrādnieks – jāmācās 3 gadi; pavāra palīgs – 2 gadi. Pēc 3 gadiem iegūts arods un pamatskolas izglītība.

Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansētās grupas jauniešiem ar vidējo izglītību no 17 līdz 29 gadiem: teksta redaktora operators – mācību ilgums 1 gads; galdnieks – 1 gads.

Audzēkņi saņem valsts finansētu stipendiju un ESF stipendiju. Skolai par dienesta viesnīcu jāmaksā mēnesī 8.54 EUR. Audzēkņiem ar invaliditātes grupu bez maksas trīsreizēja ēdināšana dienā.

Pašlaik skolā mācās 4 audzēkņi ar dzirdes traucējumu. Tulks nodrošināts.

Sīkāka informācija skolas mājaslapā www.alsviki.lv, tālr. 26158008. Uzņemšana jau sākusies, audzēkņu skaits grupās 8 – 12 (ierobežots). Pastraidzieties! ▲

Anita Palma, Alsviķu arodskolas direktore

Bez surdotulka nevarētu mācīties

Cīrvas profesionālo vidusskolu 27. jūnijā beidza 4 meitenes, kas mācībās izmantoja surdotulka pakalpojumu: Alise Mūrniece, Alina Višņevska, Iluta Dubulte un Inta Kadeģe.

Alise Mūrniece: surdotulku izmantoju katru otrdienu mācību stundās. Skolotājas runai un skaidrojumiem spēju sekot tikai ar tulka palīdzību. Skolotāja, par laimi, nerunā pārāk ātri, mēs labi varam uztvert un apgūt iztulko koto mācību vielu. Ja labi padomā: bez surdotulka nebūtu iespējams mācīties šajā skolā. Tikai ar viņa palīdzību visu ļoti labi saprotam! ▲

Tā ir liela atbildība

Kāda ir tulka darba specifika skolās un augstskolās, kādas īpašības tulkam šajā darbā vajadzīgas un kādas ir grūtības – par to, atbildot uz KS jautājumiem, stāsta Anete Skrastiņa.

cijas pēc kārtas.

Vai tulkojot vien-

Cik ilgi jau strādājat skolās, un kāds bija sākums? Kādās skolās tulkojat?

Skolā tulkoju jau aptuveni gadu. Sākumā tulkoju tikai Rīgas Amatniecības vidusskolā (RAV), šobrīd tulkoju gan RAV, gan Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā (LSPA). Sākumā bija uztraukums, jo tulkot izglītības iestādēs ir liela atbildība. Neprecīzi iztulkojot, klients attiecīgo tēmu apgūs nepareizi. Turklāt augstskolās jātulko ļoti specifiski priekšmeti. Esmu tulkojusi arī dažāda veida lekcijas Latvijas Universitātē.

Kā tulkošana studentiem augstskolās atšķiras no tulkošanas citiem klientiem, piemēram, sadzīves jautājumu risināšanā?

Pirmkārt, tas ir tulkošanas ilgums, lekcija ir aptuveni 1h30min. Protams, ne vienmēr pasniedzējs runā visu lekciju no sākuma līdz beigām, tas ir atkarīgs no lekcijas tēmas un pasniedzēja.

Otrkārt, jātulko arī diskusijas, kas notiek lekciju laikā, kad uzreiz runā vairāk par vienu cilvēku. Tulkojot ārpus izglītības iestādēm, pārsvarā jātulko komunikācija starp klientu un otru cilvēku.

Treškārt, nepieciešamas priekšzināšanas attiecīgajā jomā. Dažādiem nozarei specifiskiem vārdiem nav attiecīgas zīmes, kā arī zīmes ir atkarīgas no konteksta. Piemēram, *mest – mest šķēpu* nav tas pats kas *mest disku, mest bumbiņu* vai *mest grozā*.

Kāda ir tulka darba specifika skolā? Kādam jābūt tulkam, lai šo darbu veiksmīgi darītu?

Kā jau iepriekš minēju, tad nepieciešamas priekšzināšanas attiecīgajā jomā. Galvenais tulkošanas veids ir sinhronā tulkošana, līdz ar to jābūt labām koncentrēšanās spējām. Svarīga arī „izturētspēja”, jo jātulko vairākas lek-

mēr viss izdodas, vai studenti vienmēr saprot, ko viņiem skaidro?

Es ļoti ceru, ka viss izdodas! Pēc lekcijām vienmēr pārjautāju, vai visu varēja saprast, sevišķi, ja tulkoju jaunu priekšmetu vai jaunam klientam. Svarīgi ir noskaidrot, ja kaut ko students nevarēja saprast vai kāds cits tulks lietojis citādu zīmi. Zinot savas kļūdas, ir iespējams no tām mācīties un sevi pilnveidot. Es priecājos par veselīgu kritiku, jo zinu, ka tas ir nepieciešams, lai celtu tulkojuma kvalitāti.

Kādi plusi un kādi mīnusi ir šajā darbā?

Lielākais pluss noteikti ir zināšanas, ko var iegūt tulkojot. Tēmas, ko es tulkoju, man pašai ir ļoti aktuālas un noderīgas, tāpēc esmu priecīga par iespēju šo savu darbu veikt tieši izglītības iestādēs. Mīnuss ir neregulārais grafiks.

Bet vai jūs arī kaut kur studējat?

Šobrīd Rīgas Stradiņa universitātē studēju maģistrantūrā sociālo antropoloģiju (*red. – antropoloģijas* termins darināts no grieķu vārdiem *ant-hropos* – cilvēks, *logos* – mācība). Tā ir zinātne, kas pēta cilvēku sabiedrības dažādu sociālo grupu attiecības.

Ceru nākotnē iegūtās zināšanas pielietot praksē. Uzskatu, ka ir svarīgi sevi pilnveidot, iegūt jaunas zināšanas un ne tikai tās nemitīgi paplašināt, bet arī pēc iespējas padziļināt.

Kā jūs atpūšaties no darba? Kādi nodomi šai vasarai un arī turpmāk?

Mans atpūtas veids ir nodarbošanās ar sportu. Jau no bērnības esmu trenējusies dažādos sporta veidos un nevaru savu dzīvi bez tā iztēloties. Vasarā Latvijas izlases sastāvā piedalīšos dažāda mēroga sacensībās gan Eiropā, gan Krievijā.

Paldies par interviju! ▲

Koledžā – vienīgais, pamatdarbs

Pārdomās dalās Ieva Strode, Malnavas koledžas surdotulks:

Skolā strādāju jau trešo gadu un esmu ļoti apmierināta ar

darbu un, galvenais, esmu lepna par nedzirdīgajiem jauniešiem, kuri mācās Malnavas koledžā ar labām un teicamām sekmēm. Kā te nonācu? Bija liktenīgais zvans no LNS par darba piedāvājumu, un tā nu jau trešo gadu esmu Malnavas koledžā. Paldies par doto iespēju strādāt man patīkamā veidā, un ceru, ka tā tas būs arī turpmāk.

Koledžā man nācās apgūt pamatzināšanas un terminoloģiju trīs lielos blokos: autotransports, lauksaimniecība un finanses. Šeit paralēli vidusskolas priekšmetiem ir jāapgūst profesija, tāpēc profesionālie termini jātulko ļoti daudz.

Pagaidām man bijusi saskare vairāk tieši ar autotransporta nozari un arī nedaudz finansēm. Izmantoju skolā gūtās zināšanas, kā arī interneta avotos – *spreadthesign.com*, *zīmjuvaloda.lv* piedāvātos terminus, bet pats galvenais jau ir komunikācija ar pašiem puīšiem, viņu dzīves pieredze – tieši viņi man iemāca tos vārdus, kuri apmācībā man nav bijuši. Pagaidām neesmu tulkojusi lekcijas lauksaimniecības specialitātes apgūvējiem, bet domāju, ka arī tur būs jāapgūst zīmes daudziem jauniem terminiem.

Lai strādātu par tulku skolā, neapšaubāmi ir jābūt gudram, mobilam un ļoti zinošam cilvēkam ne tikai zīmju valodā, bet vispār latviešu valodā un dažādu citu zinību jomās.

Vienmēr, kad rodas iespēja, jautāju, vai audzēkņi mani saprot, – atbilde parasti ir apstiprinoša. Bet profesionālo priekšmetu stundās reizēm skolotāji lieto tik sarežģītus skaidrojumus un jautājumus, ko sinhronā tulkojumā puīši nesaprot. Tad to pasaku skolotājam, un viņš cenšas teikto pārveidot saprotamākā formā.

Ļoti pozitīvi šajā darbā vērtēju savstarpējo labvēlīgo komunikāciju un sapratni ar darbabiedriem un maniem klientiem – audzēkņiem. Tas paaugstina vērtību manam darbam, ļauj kļūt drošāki.

Kā jau katram pēc intensīva darba ir fizisks un garīgs nogurums – atpūšos pastaigājoties un fotografējot dabu, sportojot. Ļoti patīk fotografēt puķes, dzīvniekus, kukaiņus un dabasskatus. Laukos man ir suņi un kaķi. Esmu dzīvnieku draugs un priecājos par agros rītos un vēlos vakaros, sastaptiem aļņiem, stīrnām, lapsām, zaķiem un meža putniem! Tie gan bieži parādās tieši tad, kad fotoaparāta nav pa rokai...

Šajā vasarā lielu plānu nav. Izbaidīšu katru dienu, kāda tā ir, – ar visiem pārsteigumiem, pie dabas krūts. ▲

Šeit rit interesanta dzīve

Pavisam drīz – 1. septembrī apritēs gads, kopš dienas centrs „Rītausma” uzsāka darbību. Šajā laikā tas kļuvis ļoti populārs, ir klienti, kas turp iet katru darba dienu (brīvdienās dienas centrs nestrādā).

Dienas centrā „Rītausma” notiek šādas aktivitātes: rokdarbi (šūšana, filcēšana, dekupāža, pārļošana u.c.), deju nodarbības, datorapmācība, vingrošana, ekskursijas, galda spēles, nūjošana, uztura mācība, minikino ar surdotulku, jubilāru sveikšana (reizi mēnesī), māmiņu grupas nodarbības, izglītojoši un informatīvi pasākumi. Klienti var saņemt palīdzību un atbalstu arī savu sociālo problēmu risināšanā.

Vispopulārākās nodarbības ir rokdarbi, tās vada Edīte Brence. Viņa strādā katru dienu, jo klientu ir daudz, tāpēc tos sadala pa grupām un tās nomaina viena otru, piemēram, kamēr viena grupa vingro trenāžieru zālē, tikmēr cita grupa pie Edītes mācās pārļošanu vai ko citu.

Edīte ne tikai ierāda praktiski, kā katrs darbs darāms, bet informē arī, piemēram, par to, kas ir modē, kā dažādi akmeņi iedarbojas uz cilvēka organismu un tamlīdzīgi. Edīte stāsta, ka cilvēki ir ļoti gandarīti, ka var savām rokām uztaisīt kaut ko skaistu un uzdāvināt kādam. Viņa piebilst, ka pārļošana – pērlīšu vēršana atīsta prātu, atmiņu, radošumu, jo pērlis jāskaita un tās ir dažādās krāsās, tāpēc jāparedz, kāds krāsu salikums izveidosies (*apakšējā attēlā pa kreisi*).

Edīte atzīst, ka ne tikai māca klientus, bet arī pati no klientiem šo to iemācās, piemēram, kaut ko jaunu šūšanā, tamborēšanā. Viņa novērojusi, ka cilvēkiem patīk ne tikai kaut ko jaunu iemācīties un izveidot, bet ne mazāk svarīga ir kopābūšana, šeit var kļiedēt

vientulību, aprunāties, uzzināt jaunumus.

Fizioterapeite Olga Semjonova vada vingrošanas nodarbības un masē klientus (*apakšējā attēlā pa labi*). Datorlietošanā klientus apmāca Arta Birzniece – Silīņa, viņa ir arī atbalsta persona jaunajām vai topošajām māmiņām. Uz datoriem ir rinda, iepriekš pierakstās, centrā ir 3 datori, bet daudzi ņem līdzi arī savus portatīvos datorus. Katram ir savas vajadzības, ko gribētu apgūt datorā, cits vēlas iemācīties apstrādāt fotogrāfijas, cits apgūst meklēšanu internetā, bet daži iemācījušies lietot internetbanku.

Klientu rīcībā ir divas psiholoģes – Natālija Bejakova un Sandra Freimane. Populāra ir arī uztura mācības nodarbības, ko vada Daina Rusule. Lai virtuvē cits citu netraucētu, vienā nodarbībā piedalās 5 – 6 klienti. Izrādās, ka sagatavot uzkodas ir īsta māksla, bet daudzi to vienkārši nesaprot. Vienu reizi mēnesī kādam svin dzimšanas dienu un tad tiek sagatavots svētku galds. Klienti uzskata, ka vajag vairāk popularizēt vingrošanu, jo tā ir ļoti vajadzīga.

Aldis Ādamsons vada deju nodarbības, un klienti vienu reizi nedēļā var izkustēties arī dejās.

Otra populārākā nodarbe aiz rokdarbiem ir kino skatīšanās. Tad tiek uzstādīts balts ekrāns, uz kura ar projektoru demonstrē filmas, klāt arī surdotulks, kas filmā runāto tulko zīmju valodā. Gan klienti, gan centra darbinieces ir sajūsmā par filmu „Ekskursante” un iesaka to arī citiem noskatīties.

Novusa turnīrs risinās no oktobra līdz jūnijam, un tajā piedalās ap 30 – 40 dalībnieki, spēles notiek katru trešdienu.

Centra klienti brauc arī ekskursijās, paši izdomā, uz kuriem. Nesen, piemēram, bija uz Liepāju, apskatīja Karostu, pavierojās arī Liepājas reģionālajā biedrībā. Lieki teikt, ka ekskursijās braukt gribētāju ir daudz – vienmēr pilnas 50 vietas autobusā.

Centrā ar klientiem strādā arī sociālā darbiniece Sandra Gutāne un sociālā rehabilitētāja Sigita Ķikure. Arī paši klienti ar prieku palīdz kā brīvprātīgie, piemēram, vada nūjošanu, māmiņu grupu, bet Vincents Oboļevičs seko kārtībai, labo krēslus, ja vajag, kārtro kopīgās avīzes. ▲

Teksta un foto autors: Zigmārs Ungurs

Viena no centīgākajām dienās centra apmeklētājām ir Vija

Pulka. Ieklausīsimies viņas stāstījumā:

„Kad pirmo reizi šurp atnācu, te jau bija daudzi nedzirdīgie. Dažus pazinu, dažus ne, un interesanti bija iepazīties. Sāku piedalīties rokdarbos, mani sajūsmināja iespēja apgūt tādas lietas kā pārļošana, nodarbības uztvēru ar lielām emocijām. Interesanti, ka agrāk projektā bija cita rokdarbu vadītāja, tagad dienas centrā – atkal cita un katra māca savādāk, ir interesanti salīdzināt.

Šeit ir tik daudz, ko darīt, ka man nemaz neatliek laika visur piedalīties. Piemēram, nūjošana man patīk, bet pati nepiedalos, jo vienkārši viss laiks aizņemts. Nāku šurp katru dienu, un tomēr laika par maz. Mājās esmu viena, nevar cilvēks sēdēt viens pats četrās sienās, tā var sajukt, tāpēc nāku šurp, te ir sabiedrība, var aprunāties, uzzināt jaunumus, atrast interesantu nodarbošanos.

Esmu laba pavāre un reizēm dienas centra virtuvē citus pamācu, kā cept garšīgas kūkas, tortes. No ekskursijām man patika brauciens uz Getliņu tomātu audzētavu. Bijām arī uz teātri ar subtitriem, ļoti labi varēja visu saprast. Es tagad dienas centrā šuju tērpus, biju šuvēja 38 gadus, tāpēc daži no Rītausmas pašdarbniekiem man palīdz uzšūt tērpus teātra vajadzībām.

Man šeit ļoti patīk, es vienīgi baidos, ka dienas centru aizvērs un vairs nebūs kur iet. Rīgas dome finansē centru līdz šī gada beigām, bet kas būs tālāk – vēl nav zināms. Mēs visi turam īkšķus, lai finansējums turpinātos.”

Pirms lielās simtgades

LNS Rīgas reģionālā biedrība pēc konferences 30. maijā atzīmēja savas biedrības 95 gadu jubileju. Pie klātiem galdiem pulcējās ap pusotra simta dalībnieku.

Vakaru vadīja Elfa Zariņa, tas sākās ar laternu svinīgu uznesānu, ko darīja Rītausmas pašdarbnieki tautastērpos. Pārsteigums bija vecās, labās mūsu melodeklamācijas klasikas dziesmas – tā Genadijs Čerņavskis izpildīja

„Mana sirds ir atkal brīva”, bet Regīna Rizika un Maiga Elbrote – „Dziesmu par pēdējo lapu”.

Ivars Kalniņš paziņoja fotokonkursa rezultātus, kas tika organizēts projekta „Mūsu Rīga klusumā” ietvaros: pirmā vieta Anitai Grahoļskai par fotogrāfiju „Mūžīgā pilsēta /atmiņas uz papīra”. Otrā vieta tika Paulai Kesenfeldei par fotogrāfiju „Nakts skats uz torni”, bet trešā – Intim Zvirbulim par fotogrāfiju „Berga Bazārs”. Viņi visi saņēma balvas.

LNS prezidents Edgars Vorslovs pirms savas apsveikuma runas aicināja uz skatuves Līgu Pauniņu, lai pasniegtu viņai balvu kā „Kopsoli” organizētā konkursa „LNS – 95” trešās vietas ieguvējai. Rīgas biedrībai viņš novēlēja būt vēl stiprākai, vēl vairāk atbalstīt LNS.

Pēc tam sveikt Rīgas RB priekšsēdētāju Māru Lasmani steidza pārstāvji no Liepājas, Valmieras, Ventspils, Daugavpils, Rēzeknes un Pļaviņu reģionālajām biedrībām.

Savas dāvanas pasniedza arī Rehabilitācijas centrs un fonds „Klusums”. Surdocentra vadītājs Arnolds Pavlins pieminēja, ka daudziem sajucis galvā, cik Rīgas biedrībai īsti ir gadu, bet tas jau nav svarīgākais, galvenais, lai visiem būtu vēlēšanās tos kopīgi nosvinēt. Viņš piebilda: *bez Rīgas biedrības nebūtu LNS, bet bez LNS nebūtu arī Surdocentra.*

Rīgas RB sveica arī daudz citi – Jelgavas un Tukuma grupas, arī mākslinieku kopa „Cerība”. Grūti uzskaitīt visus sveicējus – tur bija gan Rītausmas teātra kolektīvs, gan Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija un dienas centrs „Rītausma”, bet Vita Kamare vienkārši kā agrākā Rīgas RB priekšsēdētāja sveica tagadējo priekšsēdētāju Māru Lasmani.

Bija daudz ziedu un sirsnīgu vārdu no abām pusēm, jo arī Rīgas biedrība pasniedza Pateicības rakstus solīdā ietvarā visu grupu vadītājiem, valdes locekļiem, deju kolektīva vadītājam Aldim Ādamsonam, teātra režisorei Dzintrai Kukšai, jauniešu deju grupas vadītājai Danai Kalpiņai – Geidai un citiem. Arī „Kopsoli” saņēma jauku Pateicības rakstu par atsaucību, atbalstu un veiksmīgu sadarbību, ko savā birojā vēlāk novietoja goda vietā. ▲

Bija daudz ziedu un sirsnīgu vārdu no abām pusēm, jo arī Rīgas biedrība pasniedza Pateicības rakstus solīdā ietvarā visu grupu vadītājiem, valdes locekļiem, deju kolektīva vadītājam Aldim Ādamsonam, teātra režisorei Dzintrai Kukšai, jauniešu deju grupas vadītājai Danai Kalpiņai – Geidai un citiem. Arī „Kopsoli” saņēma jauku Pateicības rakstu par atsaucību, atbalstu un veiksmīgu sadarbību, ko savā birojā vēlāk novietoja goda vietā. ▲

„Tagad jūtos citādi...”

Svētku dalībnieku vidū bija arī Juris Grundulis (juniors), kurš biedrības konferencē pirmo reizi ievēlēts Rīgas RB valdē un kandidēja arī uz priekšsēdētāja posteni.

Juri, tu esi arī grupas priekšsēdētājs?

Jā, mani šogad 14. martā ievēlēja par Rīgas RB Zemgales grupas priekšsēdētāju. Tika izvirzīti pieci kandidāti, četri atteicās, tā nu uzņemos grupas vadību. Organizēju pasākumus, ekskursijas. Sapulcē biedri runāja par to, kurp vajadzētu doties ekskursijā, es pierakstīju viņu idejas un tagad organizēju uz tām vietām ekskursijas.

Tu jau piedalījies arī pirmajā Rīgas RB valdes sēdē?

Pirmajā sēdē sadalījām pienākumus, uzņemos atbildību par informācijas jautājumiem. Turpmāk mēs par valdes sēdēm informēsim iepriekš, lai jebkurš biedrs, ja vēlas, varētu piedalīties kā novērotājs. Iepriekš informēšu arī par dažādiem apmācību semināriem, piemēram, grupu vadītājiem un viņu biroja locekļiem.

Kādreiz tu teici, ka nepatīk būt vadītājam, labāk izpildīt citu uzdoto darbu. Šķiet, ka tagad tu tā vairs nedomā.

Tagad es jūtos citādi, esmu daudz iemācījies, man ir sava pieredze un jūtos drošāks un varošāks nekā agrāk. Man patīk darboties komandā, kur visi darbi sadalīti un cits citam palīdz.

Vai kandidēsi uz Rīgas RB priekšsēdētāja vietu pēc diviem gadiem, kad atkal būs pārvēlēšanas?

Par to gan ļoti šaubos, grūti pateikt. Tad jau redzēs, kā būs. ▲

Sākumu lasiet 1.lpp. *Deviņi rainieši aizlaižas dzīvē...*

Par turpmāko dzīves ceļu absolventu stāsta:

Ingrīda: Mans mērķis iegūt vidējo izglītību ir sasniegts, ar to varētu sameklēt labi atalgotu darbu. Varbūt strādāšu par LNS Smiltenes biedrības priekšsēdētājas vietnieci, ja šāda iespēja būs. To rādīs laiks.

Vija: Man vajadzēja iegūt vidējo izglītību, to mana sirdsbalss saka. Un man tagad ir prieks un lepnums vienlaikus par to, ka šis nodoms piepildīts. Tagad strādāju lielveikalā „Rimi” par pārdevēju – kasieri.

Dāvis: Beidzot atestāts ir kabatā. Nesen atradu oficiālu darbu un turpinu strādāt par skārdnieku. Kādreiz apgūšu automehāniķa profesiju, tagad man vajag nopelnīt naudu.

Vadims: Jūtos lieliski, atestāts rokā. Kaut arī es vēlētos strādāt, man vēl vienu gadu jāmacās Rīgas Amatniecības vidusskolas metālmākslas specialitātē.

Kristaps: Viens mērķis jau ir sasniegts – pabeigta vidusskola. Par turpmāko domāšu, plānoju izpētīt NVA piedāvājumu jauniešu programmā.

Jānis Dainis: Liels prieks par iegūto izglītību. Mani saista autolietas. Drīz dabūšu autokrāsotāja apliecību, ceru apgūt arī automehāniķa, autoatslēdznieka un autoelektriķa profesijas. Tas ir mans sapnis.

Sandis: Vidējā izglītība ir, domāju apgūt profesiju saistībā ar grāmatveidību.

Raitis: Man liels prieks par vidusskolas beigšanas atestātu. Turpmāk strādāšu un arī apgūšu kādu profesiju. Mani interesē, piemēram, jumīķa vai dizainera darbs, vēlos arī aktīvi sportot. Jāpadomā vēl, kam tieši pievērsties.

Sergejs jau ir pieteicies tālāk mācīties Rīgas Valsts tehnikumā, izglītības programmā „Autotransports”.

Kā nedzirdīgo klases audzinātājs novēlu šiem absolventiem:

„Jums priekšā lielā, skaistā dzīve, tik plaša kā jūra, un katrs no jums šajā dzīves jūrā esat mazs ūdens pilieniņš, bet kopā varens spēks, kurš veidos mūsu nākotnes sabiedrību.

Novēlu sasniegt un īstenot iecerētos mērķus, bet galvenais, lai katram sirdī būtu kāds nepiepildīts sapnis, jo sapņi ir ceļš uz īstenību. Neļaujiet savam sapnim nosalt, saudzējiet to un lolojiet.” ▲

Ivars Kalniņš

Foto: no Ingridas Ozolas personiskā arhīva

Izlaidumi: Ziedi, vēlējumi – ko tālāk?

VIDUSSKOLĀS, ARODSKOLĀS...

RĪGAS INTERNĀTVIDUSSKOLĀ BĒRNIEM AR DZIRDES TRAUCĒJUMIEM izlaidums notika 11. jūnijā. Pamatizglītības programmu beidza 12 absolventi. No viņiem pieci turpinās mācīties Rīgas internātvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem, tie ir: Andis Zālītis, Karīna Zilbere, Maira Valtere, Ivita Kovaļevska un Hermanis Hļebņikovs. Pārējie apliecību saņēmēji: Normunds Rabkevičs, Māris Lubāns, Elvis Jēkabsons, Pauls Rozītis, Manfreds Vankins, Armands Zeimulis, Sergejs Kovaļonoks.

Savukārt apliecību par profesionālo pamatizglītību saņēma Sigita Dāldere, Jānis Gravāns, Edgars Kaņeps, Jānis Martukāns un Artis Bērziņš.

Svinīgajā izlaidumā piedalījās daudz viesu, absolventu vecāki, draugi un radnieki. Skolas direktore Kristiāna Pauniņa uzsvēra kopīgo ceļu uz šo panākumu un to, ka viss dzīvē ir projekti:

„Mums bija daudzi kopīgi projekti – kopā atnācām mācīties, kopā bijām sportā, kopā strādājām Comenius projektā un kopā bijām atpūtā. Es gribu jums šodien novēlēt, lai nākamie projekti dzīvē būtu jums tikpat veiksmīgi – par labu izglītību, labu darbu.”

Absolventus sveikt bija ieradies arī LNS prezidents Edgars Vorsklovs. Absolventi ieklausījās arī viņa teiktajā:

„Iegūtā izglītība ir pamata pakāpiens, uz kura pacelties tālākajā dzīvē. Kad jūs atnācāt uz skolu mācīties, jūsu skolas soma bija pavisam viegla. Tajā laikā, ko pavadījāt šajā skolā, jūsu soma kļuva arvien smagāka no uzkrātajām zināšanām. Latvijas Nedzirdīgo savienības vārdā pasniežu jums dāvanu, kas palīdzēs iegūt nepieciešamo informāciju, palīdzēs izvēlēties dažādās situācijās pareizo ceļu.”

LNS prezidents pasniedza visiem absolventiem ziedus un LNS laikraksta „Kopsoli” abonementu līdz 2015. gada beigām. Jāpiebilst, ka „Kopsoli” abone-

mentu saņēma ne tikai šīs skolas, bet visi absolventi, kas šogad beidz dažādas skolas, vidusskolas vai koledžas.

VALMIERAS VĀJDZIRDĪGO BĒRNU INTERNĀTVIDUSSKOLAS – ATTĪSTĪBAS CENTRA 9. klasi beidza un līdz ar to apliecību par pamatizglītību ieguva 9 skolēni: Kristīne Bistrova, Ance Lapiņa, Agnija Leišavniece, Arnis Stirāns, Madara Urbāne, Elīna Žurakovska, Aivita Krieviņa, Armands Radvilas, Ričards Āboltiņš.

Skolas 12. klasi beidza un atestātus par vidējo izglītību saņēma 6 absolventi: Jānis Bruģmanis, Elvīra Jonušauska, Kristīne Krista Magone, Maksims Mitkins, Jānis Feldmanis, Lāsma Vorsklova.

KULDĪGAS TEHNOLOĢIJU UN TŪRISMA TEHNĪKUMU absolvēja Mārtiņš Čepulis.

CĪRAVAS PROFESIONĀLO VIDUSSKOLU beidza Alise Mūrniece, Alīna Višņevska, Iluta Dubulte un Inta Kadeģe (*attēlā no labās*). Vidū – surdotulks Ainārs Ostvalds.

RĪGAS AMATNIECĪBAS VIDUSSKOLU absolvējuši: Varis Salmiņš, Kristaps Štelmahers, Ieva Vilciņa, Paula Kesenfelde, Aļona Hlomova, Andrejs Baumanis, bet **SIVA JŪRMALAS PROFESIONĀLO VIDUSSKOLU** beiguši Sergejs Obutovs, Marika Biseniece, Nellija Freidenfelde un Nadīna Ostrovska.

BARKAVAS PROFESIONĀLO VIDUSSKOLU 30. jūnijā beidza: Sandis Adamovičs, Armands Auziņš, Jānis Cureinis, Vladislavs Kravalis, Jānis Vanags, Romāns Vinogradovs, Atis Upītis.

Veiksmi un panākumus visiem absolventiem turpmākajos nodomos un darbos! ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: no A. Mūrnieces personiskā arhīva

Kā mīlestība uzvarēja nāvi

Raiņa lugas „Mīla stiprāka par nāvi” uzvedums zīmju valodā skatītāju pilnai zālei tika parādīts 17. jūnija vakarā Rītausmā. Tas sākotnēji risinājās gaišā, vieglā noskaņā, tad tālāk iezīmējās ar šķēršļiem un attiecību samezglajumiem līdz traģiskam finālam – galvenās varones bojāejai.

Un tomēr izrādes veidotājas – režisore Dzintra Kukša, deju horeogrāfe, arī skaņu un gaismu meistare Dana Kalpi-

Liels paldies Danai, bez viņas šīs lugas nebūtu. Viņai radās šī ideja, viņa sagatavoja projektu finansiālā atbalsta nodrošināšanai, realizēja to radoši un spilgti, pati vadot deju iestudējumus izrādei, pati arī stāvēt pie gaismas un skaņas regulēšanas iekārtām pirmizrādē.

Paldies liels arī Gunai Priedei par veiksmīgo skatuvisko risinājumu un visiem pārējiem, kas savu daļu laika, darba un sirds ieguldīja kopīgā rezultāta sasniegšanā saspringtā darba periodā, kad vienlaikus mums bija jāveic daudzi uzdevumi citu pasākumu

ņa – Geida, viņas palīdzēja Daina Rusule – pratušas nobeigumā radīt gaišu izskaņu ar apliecinājumu patiesas mīlestības nemirstībai un uzvarai pār nāvi.

Šo Raiņa motīvu izrādes gaitā meistarīgi izdzīvoja un parādīja saliedētais pašdarbības entuziastu kolektīvs – aktieri un dejojāji gan pāru, gan masu skatos.

Galvenajās lomās veiksmīgi iejuties trio: Madara Indriksone – Maija; Juris Elbrots – Poļu kungs; Sergejs Altuhovs – Dārznieks. Uzvedumā ir iesaistīta 14 aktieru /dejojāju grupa un tā sagatavošanā palīdzējuši arī vairāki tehniskie darbinieki: skatuves dekoratore Guna Priede; tērpu meistare Vija Pulka, sufliere un rekvizitore Maiga Elbrote, zīmju valodas konsultante Skaidrīte Baure, fotovīrs Valdis Krauklis, tulks/diktore Brigita Aldersone.

Režisore Dzintra Kukša: „Lugas sižetu vajadzēja vairākkārt pārveidot, saīsināt tā, lai lugas saturu padarītu maksimāli piemērotu tulkošanai zīmju valodā un saprotamu gan izpildītājiem, gan skatītājiem. Vienlaikus bija jāsauglabā Raiņa valoda un jāakcentē galvenā ideja – ticība mīlestības nemirstībai.

nodrošināšanā ar pašdarbnieku līdzdalību.”

Madara Indriksone par savu Maijas lomu: „Par teātri sapņoju jau sen. Desmit gadus deju kopā ar citiem rītausmiešiem. Tas man ļoti patīk, pie skatuves esmu pieradusi un dejā uz tās jūtos labi un brīvi.

Viens solītis tuvāk teātra pa-

saulei bija šovs „Krāsaini sapņi”. Arī tas man patika, bet nu piepildījies mans sapnis par savu lomu kādā lielākā uzvedumā. Bet man nemaz nebija viegli iejusties Maijas tēlā, jo pēc dabas esmu pavisam citāda – ne tik maiga, tik lēna un pašlūgīga būtne, kas tic, ka vienmēr uzvar labais.

Gatavojos cītīgi un rūpīgi, vairākas reizes pārļausot tekstus un izdomājot, kā pēc Maija rīkojas tieši tā un ne citādi – atrodot šo motivāciju Raiņa tekstos, bija vieglāk saprast, kā tēlu veidot pēc autora ieceres un tad pieņemt to kā savējo.

Liekas, galvenajās līnijās tas man arī izdevās. Tomēr, godīgi runājot, spēlējot izrādē, netiku vaļā no nemitīgas paškontroles un iekšēja saspringuma, kas nekad man nav jāpārvar dejojot.

Paldies režisorēm Dzintrai un Danai, kuras man uzticējās un deva iespēju īstenot savu sapni. Tā bija lieliska jauna pieredze.”

Uzvedums tapis projekta „Iepazīt Raini Latvijas nedzirdīgo savienībā” ietvaros ar Rīgas domes un Kultūrkapitāla fonda atbalstu un daudzu mūsu cilvēku pašai dziedzīgu brīvprātīgā darba ieguldījumu. ▲

Ilze Kopmane
Foto: Juris Grundulis

Saka, ka mācīties nekad nav par vēlu. LNS realizē ne vien vienu projektu. Katrs projekts – tas ir kā mazais ķieģelis mājas celšanā, katrs projekts – tas ir solis uz priekšu, tās ir jaunas iespējas, jauni izaicinājumi, iespaidi, pieredze. Jaunas zināšanas. Lūk, daži šī gada piemēri!

Projekts „Mūsu Rīga klusumā”: māca apturēt mirkli

Dzīve ir brīnišķīga, mēs ne vienmēr mākam novērtēt to, kas mums ir, kaut arī dažreiz vajadzētu piestāt savā skrējienā pa dzīvi, paskatīties apkārt un pavērot, kas notiek mūsu pilsētā, kā mainās daba, kā izskatās debesis... Un apturēt šo mirkli!

Jūs teiksiet, ka tas nu gan nav iespējams, bet nē – mēs varam laiku apstādināt un paturēt sev, piemēram, caur fotokameras objektīvu, kaut arī tas nemaz nav tik vienkārši, kā liekas sākumā, jo foto ir reizē māksla un zinātne – kā

pareizi izvēlēties fotokameru, apgaismojumu, kādas ir fotografēšanas tehnikas, kādas katrreiz no tām izmantot, lai fotouzņēmuma saturs ietvertu iecerēto ideju utt.

To centās apgūt no 2015. gada 2. marta līdz 2015. gada 15. jūnijam realizētā projekta „Mūsu Rīga klusumā” vairāk nekā 90 Rīgā dzīvojošu nedzirdīgo cilvēku – aktivitāšu dalībnieku. Lūk, **Genovefas Ļevjadomskas domas:**

„Pirmajā nodarbību dienā 16. martā sākās iepazīšanās ar foto pasauli. Grupā bija gan amatieri, gan profesionāļi. Studijas „Atrakstu darbnīca” ietvaros apgūvām daudz teorētisko un praktisko zināšanu. Bija noderīgi un amizanti. Pildījām arī mājas darbus. Kādas tik emocijas varēja pēc tam vērot šajos darbos! Divnēdēļu apmācības pagāja kā viens mirklis. Labprāt vēl tās turpinātu apgūt profesio-

nālā fotogrāfa Mārtiņa Vanaga vadībā.”

Tapa fotoizstāde „Mans stāsts par Rīgu”, kurā varēja vērot Rīgas ainavas – namus, aktuālos notikumus, cilvēkus, parkus, baznīcas utt.

Savukārt studijas „Īsfilmu darbnīca” ietvaros tapušas vairākas tematiskās īsfilmas par Rīgas pilsētas kultūras mantojumu, sporta aktivitātēm, veselīgu dzīvesveidu un atpūtas iespējām (var skatīt LNS mājaslapas projektu sadaļā). Reizē tā bija jauna pieredze par to, kādas ir iespējas Rīgā aktīvi pavadīt brīvo laiku.

Paldies Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentam, kas savas „Sabiedrības integrācijas programmas” ietvaros šim projektam piešķīra finansējumu 4252.00 eiro apmērā (92,39%), bet pārējo finansējumu 350.00 eiro (7,61% no kopējām izmaksām) nodrošināja LNS. ▲

„Darīt, redzēt, ieguldīt!”: Lai pasaule nedaudz labāka

Šogad Liepājas RB realizē savas dzimtās pilsētas atbalsētāju projektu „Darīt, redzēt, ieguldīt!”. Šī projekta mērķis ir sekmēt nedzirdīgo liepājnieku dzīves kvalitātes uzlabošanu, dažādēt viņu brīvā laika pavadīšanas iespējas, pilnveidojot viņu prasmes un zināšanas, kā arī iekļaušanos sabiedriskajā dzīvē.

Katram roka ir jāpieliek, lai šis darbs uz priekšu tiek – šis Raiņa motīvs ir pamatā projekta vadītājai Gundegai Paņko un visai ieviešanas grupai, kā arī brīvprātīgajiem un aktivitātēs iesaistītajiem vairāk nekā četrdesmit dalībniekiem 8 mēnešu periodā no 2015. gada 6. maija un līdz 2015. gada 31. decembrim. Projekta ietvaros tiek realizētas 4 aktivitātes ar 5 apakšaktivitātēm. Lūk, jau pirmie rezultāti!

Liepājnieki prezentēja savu jauno horeogrāfisko deju 27. jūnijā LNS pašdarbības festivālā „Dzied vasara Latvijas

vainagā”. Tā tapusi projekta „Darīt, redzēt, ieguldīt!” ietvaros organizētajās nodarbībās un veltīta Liepājas pilsētai (attēlā). Tādējādi viņi vēlējas Vislatvijas mēroga pasākumā popularizēt savu dzimto pilsētu. Turklāt šāda dalība festivālā bija iespēja nedzirdīgajiem liepājniekiem attīstīt savas radošās prasmes, nostiprināt sadarbību ar citām biedrībām, apmainīties pieredzē radošos risinājumos.

Jūnijā – decembrī Alda Ādamsona vadībā darbosies 2 studijas: dejošanas – „Taurenīšu lidojums!” un floristikas – „Burvības mirklis!”. No septembra sāks darboties arī kulinārijas/konditorijas studija „Tā ir māksla!”, kas rosinās apgūt jaunas prasmes un zināšanas par ēdienu un konditorijas izstrādājumu gatavošanu, to veidiem, garšu kombi-

nēšanu un pagatavošanu četras reizes mēnesī.

Vēl viena aktivitāte saucas „Lai sirdī dzīvesprieks plaukst!”, un tā adresēta senioriem ar mērķi – sniegt emocionālu, psiholoģisku un fizisku atbalstu nedzirdīgajiem vecāka gadagājuma biedriem, rosinot viņu sociālo aktivitāti. Svarīgi šajā gadījumā savstarpēji dalīties – ar smaidu, ieinteresētību un rūpēm, dāvināt siltumu, uzklaust, kas cilvēkam uz sirds, un ļaut viņam saprast – šajā pasaulē tu neesi viens! Rūpējoties citam par citu, darīt šo pasauli nedaudz labāku!

Bet tas nebūt nav viss. Liepājnieki, esiet aktīvi, sekojiet informācijai savā klubā, mājaslapā, Kopsolī – ikviens no jums savā biedrībā ir gaidīts, lai kopā paveiktu iecerētos labos darbus!

Projektu „Darīt, redzēt, ieguldīt!” finansē Liepājas pilsētas pašvaldība (1060,00 EUR, 49,77%) un līdzfinansē LNS sadarbības partneris SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” (1070,00 EUR, 50,23%). Kopējās projekta izmaksas 2130,00 EUR (100%). ▲

Vadības stafeti pārņem Latvija

No 22. līdz 24. maijam Viļņā, Lietuvā notika Ziemeļu un Baltijas valstu nedzirdīgo sporta federācijas (NBDSF) apspriede. No dalībvalstīm bija ieradušies pa 2 pārstāvjiem, kopumā 16 dalībnieki. LNSF tajā pārstāvēja tās prezidents Varis Strazdiņš un Iveta Kraze.

Pēdējā apspriede pirms 4 gadiem notika Oslo, Norvēģijā. Viļņā to atklāja un vadīja Norvēģijas nedzirdīgo sporta organizācijas prezidente Margareta Hårtveda.

Apspriedes darba kārtībā bija dažādi jautājumi par Ziemeļu un Baltijas valstu Nedzirdīgo sporta nākotni: sacensību kalendārs 2016. – 2018. gadam, sporta festivāla rīkošana 2016. gadā, jauniešu nometne, mājaslapas uzturēšana, organizācijas vadības vēlēšanas.

Par sacensību kalendāru

2016. gadā Ziemeļu un Baltijas valstīs plānoti divi pasākumi – boulingā un telpu futbolā, kuru organizēšanu jāuzņemas Latvijai.

Nedzirdīgo čempionāts boulingā norisināsies 2016. gada 14.– 18. jūnijā, bet telpu futbols 16. – 19. novembrī Rīgā. Diemžēl citos sporta veidos sacensības nenotiek, jo trūkst dalībnieku, kas regulāri ar tiem nodarbotos. Vairs nav sacensību basketbolā, bet orientēšanās sportā notiek tikai Baltijas valstu starpā.

Par sporta festivālu un jauniešu nometni 2016. gadā

Notika aktīva un gara diskusija. Festivālu programma kļūst arvien īsāka, līdz ar to samazinās arī dalībnieku skaits. Diemžēl realitāte ir tāda: ja programmā nav boulinga, tad tā spēlētāji arī festivālā nepiedalās. Tika ierosināts iekļaut festivāla programmā boulingu, orientēšanās sprintu, šautriņu mešanu, strītbolu, frīsbiju golfā (lidojošais šķīvītis) – par to organizēs aptauju. Ja dalībnieki pieteiksies vismaz no 3 valstīm, tad šo sporta veidu ieteiks organizatoriem iekļaut festivāla programmā.

Bija priekšlikums: katru festivālu organizēt citā vietā un ik pēc diviem gadiem to dara kāda no Ziemeļu vai Baltijas

valstīm. Tomēr, ņemot vērā konkrētus apstākļus un dalībvalstu viedokļus, par sporta festivāla vietu izvēlētas Ālandu salas. Tā norises nodrošināšanai nepieciešams katras dalībvalsts sporta federācijas un arī individuāli katra sportista finansiāls atbalsts, jo gandrīz visi iepriekšējie festivāli organizatoriem nesuši zaudējumus.

Sporta festivāla ietvaros turpat Ālandu salās ieteikts organizēt arī jauniešu nometni.

Par mājaslapu un rekordiem

Tā pēdējo reizi bijusi aktīva iepriekšējā sporta festivāla norises laikā 2014. gadā. Pašlaik mājaslapa uz laiku apturēta, jo trūkst speciālista, kurš ar to vēlētos nodarboties.

Par rekordiem atbildīgais Bjorns Roine informēja, ka pēdējos gados nav notikuši rekordu labojumi un no dalībvalstīm nav saņemta informācija par jauniem rekordiem.

Par atļautajiem dzirdes līmeņa decibelēm

Ir nepmierinātība par noteiktajiem dzirdes līmeņa decibelēm, kas ļauj cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem piedalīties sacensībās. Kā jau zināms, nedzirdīgo sacensībās drīkst piedalīties sportisti, kuriem dzirdes uztveres līmenis ir zem 55dB. Tika izteikts priekšlikums: lai sportists varētu piedalīties nedzirdīgo sacensībās, paredzēt dzirdes uztveres līmeni līdz 40 – 45 decibelēm. Nolēma: šādu izmaiņu ierosinātā valsts (Zviedrija) to iesniedz ICSD kongresam, un, ja tajā apstiprina, tad automātiski arī visās pārējās sacensībās tiek noteikts šāds līmenis.

Citi ierosinājumi

Noraidīts priekšlikumu Atklāto Ziemeļu – Baltijas valstu čempionātu pārdēvēt par starptautisko turnīru. Tātad vasarā Jūrmalā risināsies Atklātais NBDSF smilšu volejbola čempionāts.

Iepriekšējos četros gados (2011 – 2015) Ziemeļu un Baltijas valstu Nedzirdīgo sporta vadība atradās Norvēģijas nedzirdīgo sporta federācijas rokās. **Ta- gad vadības stafeti uz četriem gadiem – no 2015. līdz 2019. gadam pārņem Latvija.** Nākamā apspriede notiks 2017. gadā Zviedrijā, pēc tam 2019. gadā – Latvijā vai Igaunijā. ▲

Iveta Kraze un Varis Strazdiņš
Foto: Svetlana Strazdiņa

Uzvar pieredze

Baldones novadā 23. maijā risinājās Latvijas Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā garajā distancē. Piedalījās 3 sievietes un 6 vīrieši.

Sievietēm bija jāpārvar 5,6 km distance ar 12 kontrolpunktiem, un pirmā finišēja **Māra Plaude**. Otrajā vietā Gunīta Širante, trešajā – Inguna Krama.

Vīriešu konkurencē 7,9 km distancē ar 17 kontrolpunktiem uzvarēja **Raitis Ozols**, aiz sevis atstājot Arti Ozolu un Aldi Strožu. ▲

Zigmārs Ungurs

Boulingisti Berlīnē

No 4. līdz 6. jūnijam Vācijas galvaspilsētā Berlīnē risinājās Nedzirdīgo atklātās starptautiskās sacensības boulingā klubu komandām. Tajās piedalījās 178 sportisti no 51 kluba, visi no Eiropas valstīm, plus spēlētāji no Kubas.

Visu vidū arī Latvijas sporta kluba „Nedzirdīgo boulinga” pārstāvji Līva Vaivade, Vladimirs Lagunovs un Sergejs Vorobjovs. Uz šīm sacensībām viņi brauca ar V. Lagunova automašīnu, visus izdevumus sedza par saviem līdzekļiem, kas katram bija ap 400 eiro, no tiem 110 eiro – sacensību dalības maksa katram.

Šīs plašās sacensības rīkoja Berlīnes nedzirdīgo boulinga klubs B.G.S.V., kuru vada Gvido Šneiders (*attēlā viņš ir pirmais no labās, tālāk V. Lagunovs, S. Vorobjovs un L. Vaivade*).

Līva Vaivade gan kvalifikācijas sacensībās, gan finālā ierindojās 3. vietā. Dubultspēlēs kopā ar somieti E. Hagu ieguva 5. vietu. Vīriešiem konkurence bija vislielākā. **Sergejs Vorobjovs** kvalifikācijas sacensībās ieņēma 41. vietu un finālā nepiedalījās. Senioru vienspēlēs **Vladimirs Lagunovs** kvalifikācijas sacensībās ieguva devīto, bet finālā 5. vietu.

Rezultātus var apskatīt mājaslapā: <http://www.berliner-gsv1900-bowling.de> ▲

Zigmārs Ungurs
Foto: Vladimirs Lagunovs

Pasākumi biedrībās augustā

RĪGĀ

5., 12., 19., 26.08 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats (Rītausmā)

JELGAVĀ

4.08 pl.17 Informācija (Sarma ielā 4)

15.08 pl. 12 Ekskursija "Atvadas no vasaras"

29.08 pl.12 Latvijas piena, maizes un medus svētki

TUKUMĀ

29.08 pl.12 Festivāls "Pastaiga Tukumā" (Pilsētas laukumā)

VALMIERĀ

6.08 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

13.08 pl. 14 Video: Atmiņas par pasākumiem

20.08 pl. 14 Iespaidi par Somiju

22.08 pl. 12 Talka

27.08 pl. 14 Talka

SMILTENĒ

11.08 pl 12 Asinām prātus

13.08 pl 12 Atpūtas pasākums „Smiltenes RB dzimšanas diena”

14.08 pl 12 Laikrakstu apskats

20.08 pl 12 Informācijas diena

27.08 pl 12 Nedzirdīgo ziņas

ALŪKSNĒ

3.08 pl 12 Pilsētas svētki

19.08 pl 12 Alūksnes grupas dzimšanas diena

25.08 pl 12 Nedzirdīgo ziņas

28.08 pl 12 Pārrunas

RĒZEKNĒ

1.08 pl. 11 Rēzeknes pilsētas svētki

4., 13., 20., 27.08 pl. 12 Informācija

6.08 pl. 12 IK „Vissija”

11.08 pl. 14 Pasākums „Mēs - sabiedrības daļa”

18., 31.08 pl. 12 Pašpalīdzības - atbalsta grupa

25.08 pl. 10 IK „Saimniecīte”

DAUGAVPILĪ

4., 11., 13., 18., 25., 27.08. pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

6.08. pl. 13 IK „Nezinīši”

11. 08. pl. 14.30 Pārrunas par nedzirdīgo dzīvi

18.08. pl. 14.30 Tematiskā atpūtas pēcpusdiena

20. 08. pl. 12 Ekskursija

25.08. pl. 14.30 Lekcija

PLAVIŅĀS

11.08 pl. 12 Avīžu koplasišana

15.08 pl. 12 Tematiskais pasākums

18.08 pl. 12 Informācijas diena

22.08 pl. 13 60 gadu jubileja

27.08 pl. 11 Radošais darbs

VENTSPILĪ

1.08 pl. 12 Atpūtas pasākums „Ventspils pilsētai – 724”

4.08 pl. 8 Visi pēc sēnēm

6.08 pl. 11 Informācija par nedzirdīgo dzīvi

11., 25.08 pl. 11 Psiholoģija sadzīvē

13.08 pl. 11 Informācija

18.08 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats

21.08 pl. 18 Pastaiga

27.08 pl. 15 Atvadas no vasaras

LIEPĀJĀ

15.08 pl. 10 Veselību veicinošs pasākums

16.08 pl. 11 Veselību veicinošs pasākums

18., 27.08 pl. 12 Pārrunas

18.08 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats

25.08 pl. 12 Laikrakstu un žurnālu apskats

KULDĪGĀ

4., 11., 18., 25.08 pl. 12 Rokdarbi

5., 19., 26.08 pl. 12 Informācijas diena

8.08 pl. 8 Ekskursija uz skaistām vietām Latvijā

12.08 pl. 10 Informācijas diena

15., 16.08 pl. 10 Tūrisma diena

Mīli sveicam!

85

7.08 RITA ZENĶE, Rīgas

19.08 VALENTĪNA IVANOVA, Rīgas

31.08 EDMUNDS LENCIS, Rīgas

75

16.08 ANDRIS UBARSTS, Rīgas

70

27.08 MIHAILS DERGAČOVŠ, Rēzeknes

31.08 RITA IGAUNE, Rīgas

65

21.08 JĀNIS ANDREJENKO, Kuldīgas

28.08 ANFIZA KRAZE, Rīgas

60

21.08 AINA VĪTOLA, Rīgas

55

7.08 RIMMA ŠMITE, Rīgas

29.08 LILITA JANŠEVSKA, Rīgas

50

8.08 DACE MIKSĪTE, Rīgas

26.08 ANDRIS FOMINS, Rēzeknes

biedrība

Precizējums

KS 5. nr. ievietotajā jubilāru sarakstā kā jūlija jubilārs kļūdaini minēts Pēteris Klušs. Diemžēl savu astoņdesmitgadi viņš šai saulē nesagaidīja, aizejot mūžībā 2014. gada 18.decembrī.

Atvainojamies KS lasītājiem.

Baltijas Bērnu fonds atbalsta studentus

Baltijas bērnu fonds (Zviedrija) izsludina kārtējo studiju stipendiju konkursu jauniešiem ar dzirdes traucējumiem (vidējās pakāpes vai smāki).

Uz stipendijām var pieteikties personas, kuras ir uzņemtas augstākās izglītības studiju programmās informācijas tehnoloģiju (IT) vai ar tām saistītā jomā kādā no Latvijas augstākās izglītības mācību iestādēm.

Baltijas bērnu fonda stipendijas paredzētas studiju maksas un citu ar studijām saistītu izdevumu segšanai, un to apmērs katrā gadījumā tiek noteikts individuāli. Šajā pieteikšanās kārtā piešķirtās stipendijas paredzētas 2015./2016. mācību gadam.

Baltijas bērnu fonda stipendijas nolikumu un konkursa pieteikuma anketu var saņemt, nosūtot pieprasījuma e-pastu uz lauris.zubulis@akadvokati.lv vai pliska.laura@gmail.com. Jebkādas jautājumus arī var nosūtīt uz minētajām e-pasta adresēm. Pieteikumi jāiesniedz ne vēlāk kā līdz 2015. gada 10. augustam.

Līdzjūtības

*Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt
Un tavu smaidu vienkāršo un silto
Vajadzēs tik sirdī saglabāt.*

✠ Skumjās noliecam galvas un izsakām līdzjūtību tuviniekiem, mūsu biedrei **LILIJAI GOLUBEVAI** aizejot mūžībā.

Liepājas biedri

*Pārtrūka stīga, aplusa dziesma,
Apdzisa zvaigznes, saira saņņi,
Viss tas notika pēkšņi un strauji,
Pielija sāņņu un asaru trauks.*

✠ Mūžībā aizgājusi **LILIJA GOLUBEVA**, lai viņai vieglas smiltis! Izsakām visdziļāko līdzjūtību ģimenei, tuviniekiem un draugiem.

Ekšteinu ģimene no Tukuma